

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dér' prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretiuu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 f. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 f. pre unu tri-
luniu 2 f. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 f. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 f.
pre unu triluniu 2 f. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costá 15 cr.

Tóte siodieniele síbanii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Caus'a causei.

De candu lumea invetiata
A pusu pe nasu ochilari,
Multe lucruri ni se-aréta
Cà-ar fi éstraordinari.

Avantagiulu este mare,
Nu se póte pretiuí;
Óre ast'a 'naintare
Cui avemu de-a-o multiumí?

Propasírea in sciintia
Sí urcarea pe Parnasu,
Estea sunt cu preferintia,
Ce-au pusu ochilari pe nasu.

Nu vi para dér' minune,
Candu paretele 'nalbitu,
Ochilarii vi voru spune,
Cà nu-e albu, cà s'a 'nnegritu!

Cà-acea sticla, ce 'nvelesce
Ochisorii cu capacu,
Obieptulu tí-lu festesce
Cu colóre dupa placu.

Mintea tí-o iluminéza,
Toti te credu de iscusitu;
Lumea mai multu te stiméza,
Càtu-ce esci la ochi blanitu.

A-poi scii mòi fratióre,
Cà mai este-unu avantagiú;
Acea sticla lucitória
Te ajuta sí 'n limbagiú;

Ea-ti propune o metoda
Sí-ti dà aeru de „bon ton,”
Sà vorbesci mòi dupa moda,
Sí sà fi omu de salonu;

Ea credinti'a cea desiérta,
Tí-o departa chiaru de totu,
Sí cu mintea-ti luminata
Nu mai poti sà fi bigotu,

Ea-ti aréta calea drépta,
Pe car' trebe sà purcedi
La domní'a, ce te-ascépta,
Sí la rangu ce meritezí.

Cine vre dér' sà-aibe minte
Sí sà scape de necasu,
Faca cum lumea pretinde:
Puna-sí ochilari pe nasu! . . .

Z. . . .

x. . . . y. . . .

Anecdote.

Unu domnu mare, trecundu cu o calésa trasa de
4 cai pe lunga unu popa, care sapá la cucuruzu, 'lu
intrebà:

Cà de ce sapa chiaru Dsa sí nu-sí platesce nesce
díleri?

— Domnedieu, — respunse pop'a — candu a
scosu pre omu d'in raiu, i-a dísu: „Intru sudórea feciei
tale tí vei castigá panaea“! Eu vreu sà-i auscultu porunc'a.

Cati boi are tatalu teu? — intrebà unu popa de
cutare pruncu.

— Tatalu meu are 12 copii — respunse acést'a
confusu.

Anecdote scornite de Piperusiu.

Dóue amice — d'intro cari un'a nu de multu se maritá, — convinu la olalta.

— No sorata — intrába un'a — cum fi-place vióti'a casnica.

— Destulu de reu, — barbatulu meu e tocmai unu dracu in-pelitatú.

— A-poi are si córne?

— Ba nu inca, me temu inse cá in curendu va avé.

O cocóna la o representatiune comica teatrata — atát'a se inflá de risu, incátu de-odata eschiamá barbatului ei: „de-asi privi inca totu de aceste, atunci póte asi mori de risu.“ La ce barbatulu ei se scolá, gatandu-se sà plece.

— Unde mergi? — lu-intrebá cocón'a.

— Mergu de dragulu teu, sà-ti cumparu bilete sí pe represantatiunele vióricie.

In baltu.

Junele: Dóira, esti multu ostenita, nu poruncesci ceva de recovitu. Féta: Ba da, — te rogu lasá-me in pace pe unu patrariu de óra.

Duoi soldati erau pusí in „scirbocu.“ Glontiuulu de tunu peste pucínu tempu retediá capulu unuí'a.

— Cátu se va mirá tovarasiulu meu — díse cel-a-l-altu, — déca trezindu-se va observá cá e fore capu.

Piperusiu.

„Gur'a Satului“ d'in Aradu càtra Softele d'in Constantinopolea.

Facu o intrebare naiva: „óre noulu sultanu alu Dvóstre Aid-du-lu Aminu n'a capiatu inca?“

Softele d'in Constantinopolea càtra „Gur'a Satului“ d'in orasiulu Aradu.

„Inca nu!“

Osiedietória dela epitropi'a provisoria a fundurilor comune. *)

Presédinte: Dr. Sandr'a, baba betrana, óma literata, auctória de gramatica sí alte carti romanesci netiparite, traducatóri'a tuturor poetiloru clasici pentru sine numai!

Notariu: Tanasu Sandri vechi Buchi Bumbulu d'in Tuducea, de altu-cum sí poetu natiunálu pe de-a furisulu, cà-ci pe facie nu-i sta bine, numai ca la poetu ungrescu!

De facie a fostu: plenulu epitropiei, — ca publicu: porcari, vitielari, sí alti oficianti puru natiunali.

Obieptulu desbaterei a fostu: deslegarea cestiunei limbei oficióse pentru epitropia.

Notariulu: ca-sí omulu celu mai teneru sí mai infocatu pentru caus'a natiunala face urmatóri'a propunere: „avendu in vedere cá Dvóstra sunteti toti ómeni, cari ati incaruntitu in lupt'a natiunala, déra d'in tóta lupt'a nu ati potutu castigá natiei neci-o usfurare, de abia poturati sà vi castigati Dvóstre ce-va, urméza déra cá lupt'a natiunala pentru natia nu ajunge nemicu; avendu in vedere, cá eu am absolvatu scólele la prapaditulu cel'a de Beinsiu, unde nu am invetiati numai romanesc, sí pucín'a pricepere ce-o am d'in ungresc'a mi-am insusitu-o in fia iertatulu „fundu jiga-ianu“ d'in Orbi'a mare; sí mai avendu in vedere, cá eu pone aci numai d'in indemnulu meu propriu — de-sí pelunga inalt'a aprobare ulterióra a Domnia vóstra — nu m'am servitu de

adeverat'a sí unic'a mantuitória limba oficiósa ungresca, numai in unele cause speciali d. e. recercarile càtra autoritatile straine, éra romaniloru am scrisu totu romanesc,

propunu: „cà de a-ci in colo limb'a oficiósa — de sí nu esclusive — sà fia cea ungresca, motivandu-mi propunerea acést'a inca sí cu urmatóricie:

a) Déca d. e. pe detorasii epitropiei i-vomu avisá in ast'a limba, ei de locu voru vedé cá nu-e lucru de gluma, sí voru fi punctuali in refuirea deto-riiloru;

b) Déca d. e. vomu recercá atare autoritate comitatensa in limb'a romana, a-poi aceea, la casu candu nu ar avé oficianti romani, va fi silita sà face posturi sí pentru romani, ca sà aiba cui impartí caus'a, a-poi gát'a Dvóstra o sciti bine, cá multi de ai nostri se intereséza de epitropia, a-poi acelu romanu d'in candu in candu se va pune de ne-a sí controlá, ce Dieu n'aru fi pré bine, sí numai amu dá de ce-va pacoste.

c) Ce-e mai pre susu de tóte, a-poi manipularea romanésca mai alesu de bani natiunali sí inca in Aradu, este in sine unu ce suspiciosu.

d) In fine ar mai fi inca multe feliu de feliu de motive, cari inse le retacu, fiindu convinsu de-o parte cá Dvóstra sí asie consentiti cu mine, éra de alta parte sciindu bine, cá „Gur'a Satului“ síede numai a-ci peste drumu de noi, me temu, cá va audi despre tóte aceste sí nu mai de cátu amu dá de ce-va pedeci, me rogu déra sà se priimésca propunerea „en bloc.“

* * *

Propunerea s'a priimitu cu insufletire natiunala indatinata.

Pàtieni'a unui tiganu.

Unu tiganu stremtiosu, murdalnicu,
Sí de fóme hamnisitu,
Vrendu sà fia sí elu harnicu,
Éta cum s'a sfatositu:
Se duse 'ntr'o dí de Luni
La tergu sà venda carbuni,
Ca sà capete lovei, *)
Sà se óspete cu ei.
Pon' a-colo merse 'n pace,
Cà-ci flamendu n'avea ce face,
Dér' indat' ce-a capetatu
Banisiori, s'a imbetatu.
Sí de bétu fiindu mai mortu,
Se intorse càtra cortu.
Pe cale canta sí sbéra,
D'in pele mai sta sà-sí sara,
Incátu celu ce ilu vedea,
Stá in locu sí ilu ridea.
Dela-o vreme i se pare,
Cà drumulu e o carare,
Deci decátu pe cale 'ngusta,
Mai bine merge pe pusta,
Sí apuca pe campia,
Ca s'arete-a fi 'n betia.
Unu ciobanu dela o turma
Indata cantarea-i curma,
Strigandu: „Mái cióra spurcata
Nu-mi fa turm'a spariata,
Cà de te apucu in struni,
Ti aretu cà adi e Luni!“

*) Nu romano-unguresci, ci aradu-caransiebesiane.

*) Lovei, cuventu tiganescu insémna „hani.“

— Mă d'a halea horovesci,
Te sciu eu că cine esci,
— Dîse cioroganulu nostu,
Sberandu cum potî de prostu, —
Nu scii că io-su Ciucurranulu,
Carre be, de-acum e anulu,
Totu rrrachiu de hălu de pruna,
Numai să am voia buna.
— Bine, bine, cióra négra,
Mergi sî-ti cauta de tréba,
Du-te unde ai pornitu,
Dér' nu-mi sberá-asîe cumplitu.
Tiganulu nu vré să scia,
Ci totu sbéra pe campia.
Oile incepu să fuga,
Ca candu lupii le alunga.
Ciobanulu iute se duce,
Turm'a 'n ordine sî-o-duce,
Sî-a-poi dupa tiganu fuge,
Pre care déca-lu ajunge,
Mi-lu botéza romanesce,
Totu pe diosu mi-lu tîraesce.
A-poi ilu face scapatu,
Firese cu capulu spartu. — —
Ajungendu tiganu 'n cortu,
Se trantesce diosu ca mortu,
Parpangeii vinu de graba,
Sî pe dad'a mi-lu intréba:
Dela tergu ce li-a adusu?
Turt'a loru unde li-o-a pusu?
Dad'a-atuncia necasitu,
Astu-feliu loru li s'a caitu:
„Vai sî-amarru de tergulu meu,
Să-lu hi' batutu Domnedieu,
Cărrbunasii i-am vendutu,
Banistorii i-am beutu,
A-poi venindu cătrra casa,
Unu ciobanu in cale-mi ésa,
Me bate cu-o bătă grrósa,
Cautati: na mi-a rruptu d'in óse?
Avui nărrocu că su omu tare,
Sî-am scapatu cam cu greu mare,
Că-ci altu-cum me toropîá,
Ba póte me sî beliá“.
Parpangelulu Pilatonu,
Se 'nholbă cătu unu demonu,
Sî strigă cu mare tonu:
„Nó vedi dada ce mai omu,
Să te lasi la unu ciobanu
Parr' că n'ai hi Ciucurranu.
Da haid' arréta-mi-lu mie,
Dórr' am fostu in catania,
Nu te-oiu lasá de rrusîne,
Să te bătă hia cine.“
Atunci tiganii pornescu,
Pre ciobanu mi-lu intalnescu,
„Mă tu ai batutu pre dad'a“?
Dise Pilatonu catan'a,
— Io! da! — respunse ridiendu
Ciobanulu pe bătă standu. —
— „Mi-ar' placé să-lu bati acum,
Să-ti arretu că cine sum.
— Bucurosu, díce ciobanulu,
Sî prinde pre Ciucuranulu,
Sî mi-lu trante sî mi-lu scóla,
Sî éra diosu mi-lu dobóra,
A-poi díce: vrei sî tu?
Séu te cara, mi te du!
— Vina dada, vin' a-casa,
Lasa pre ciobanulu, lasa,
Că elu nu scie de gluma,
Va bate sî pre catuna.“
— „Vai da ce mi-ai ajutatú,
Tu Pilatonu blastematu!“ —
D'ise dad'a celu mai mortu
Sî fugi pone la cortu.

I. P. R.

Pe rêvasfu.

(§.) Serbii dícu, că lupta pentru „libertatea“
slaviloru dela médiadi, sî dilele trecute proclamara
pre principele Milanu — „rege alu Serbiei sî alu
Bosnei“, ca déra să aibe *cui* să-sî plece capetele.

(§.) Meditandu a-supr'a negociatiuniloru de armis-
titu sî cele de pace între partile beligeranti d'in Orientu,
am conchisu, că odinaóra se dícea: „Si vis pacem, para
bellum!“ éra acum are a se díce pe intorsu, adica asîe:
„Si vis bellum, para pacem!“ Nu déra gospodine?!

(§.) In Serbi'a se ascépta 3. generari rusesci, cuaju-
toriulu caror'a siguru voru dimicá pre turci, de voru fugi
mancandu pamentulu, — sî acesti 3. generari muscalesci
asceptati cu mare doru se chiama — *Diecemvre, Ianuaru*,
sî *Faurariu*!

(§.) *Pe căta vreme in comitatulu Huniadórei sî celu nou
alu Sibiiului romanii s'au pusu pe talpe, lupta seriosu sî-sî
salvéza onórea nationale, totu pe aceea vreme, adi in consiliulu
municipalu d'in districtulu quondam vestitului Aradu sî cei
pucîni romani, cari s'au presentatu ca de minune, dau numai
d'in cote sî se inhólba unulu catra altulu, ca vititelulu la pórt'a nóua.*
O singura cióra d'in Micalac'a mai cutéza a cărát pe
domnii situatiunei intru volniciele loru.

Da bine croncanesce ciór'a d'in Micalac'a, fire-ar pipa-
laca! . . . .

(§.) Da cine-e de vina, că adi romanii la Aradu
stau neorientati? Ei insf-sî ierte-i Ddieu. Că-ci candu
erau ocazioni de strinsura sî de consiliu, nu li-a tre-
buitu. S'au fostu pusu pe odihna sî pe indiferentismu,
pone ce conducatorii au remasu ca ciór'a in paru. Re-
trasf o-data consilierii, adi cei de condusu sunt ca
ciór'a in paru. Un'a pentru alt'a; déra pone candu
asîe?! . . . .

(§.) Pre vitézulu de *Hulberu* mi ti l'a luatú între córne
unu bica mai mare de cătu elu, sî mi ti l'a trantitu la pamentu,
de nu scimu, cum s'a mai ridicá in petióre.

Vedi asîe e, candu omulu se lasa de proptele sele sî
ambla in dragulu domniloru dela putere.

Bine díce o vorba vechia romanesca, ce e dreptu cam
triviale, déra pré potrivita. „Celu ce ara eu domnii, grapa eu
e . . . . — adica sciti eu — — *siediutulu*, ori 'cu *dosulu*,
cum o vreti mai pe cinste.

Ei déra, „naturalia non sunt turpia.“ —

Romanii audindu de acest'a trantitura próspeta, nu pré
compatimescu pre betulu *Hulberu*, d'in motivu, că dinsulu, ca
alu nostru, (pre cum adica érá să fia,) a-dese prevaricá in
holdele nóstre de cucuruzu, ba o-data pe de a-furisiulu s'a
bagatu sî in *vostinariulu* nostru, sî ni-a papatu *vostin'a* tóta,
spre a face domniloru bucuria de pagub'a nóstra! . . . .

A-poi éca acum multiamulu dela acei domni!!

Lucrulu naibii, că-ci Colmarcu Tus'a vre să 'mburde
lumea c'unu paiusfu.

In tóte partile au isbutitu frigurile de a croi „Nagy
Magyarország“-ulu pistasiescu.

Cele mai multe varmegii — mai cu séma romanesco
— au capetatu porunca mare, ca să jóce halaripulu sî să
se faca róta cornurata.

Deci, cine nu crede, că in curendu vomu avé o tíera
poternica, să fia ministru ungurescu!

Mai tare clocotescu inse in tíer'a a lui Fedede-
lesfu-voda.

A-colo adica „meltóságos“-ii au datu de draculu,
că prostii de valachi ii batu cu opinc'a peste botu.

Asiè de esemplu in cele dóue congregatiuni d'iu urma, tienute in lun'a lui Septemvre, opincarii luara la jocu pre bietii nemesiuti atãta de iobajese, incãtu curagiãlu loru nemni-siescu d'inaintea poticii (spicieriei) li trecu in ciobótele impintenate.

Cu tóte aceste „meltósãgu“-rile loru nu au desperatu, cã-ci a-fore de legile ce-i scutescu — ca tufa pe tígani — li mai dadu Domnedieu cãte-va buti góle sã a-nume pe unu piparariu, unu burduhosu incurecatu cu multe socoteli, o cãtiãna infratitória, si vr'o cãte-va gure largi si asiè potura escelã si ei in — sberaturi.

Unu singuru erou de la potica, (spicieria) de profesiune postamesteru si doctoru in unu de deligiantie si martiafoiu de cai orbi, n'a cutediatu sã gramusde un'a.

Acést'a intemplanã prevediuta a ghídalitu fórtè pre téic'a *Ilia*, deci jurã pe chiotór'a de la chiamsia, cã i-a deslegã elu limb'a.

Spre ajungerea acestui scopu si-a datu pintielusulu la unu slaiferu, ca sã-lu ascuta bine, cã-ci, vedi, paserile bune nu canta, numai déca li tai sub limba. Dér' o patì. . . .

Postamesterulu a datu de veste, si 'ntr'o buna demanétia facu, de slaiferulu a fugitu cu pintielusiu cu totu, si asiè meltósãg-i'a sa a scapatu, fore sã fia silitu ca sã-si casce gur'a.

Ei dér' de ce ti-e dat'a totu nu scapi; a-poi téic'a *Ilia* inca-e mare cãtielu.

Pe a dóu'a strinsura — pe candu adica nu mai impuscau honverdii si venise si celu d'in Beciu — téic'a *Ilia* si-castigã unu altu pintielusiu, pretiu de 837 fi. bani varmegesci, si mergendu cu elu la Tribunalu, l'a ascutitu de cutea actelóru procesuali in privinti'a unoru bani seracesci si de spitalu, papati, si astu-feliu inarmatu, pr'in o interpelatiune, i-a succesu alu taiã pre postamesterulu sub limba.

Dér' érasì o patì, cã-ci fiindu fric'a mare — dómna, cét'a mameluciloru amuti pe bietulu capu de varmegia.

Precum vedeti déra trebãle mergu de minune si a-colo — scite Uto'a cu cojoculu pone candu.

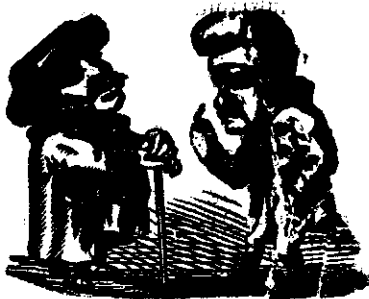
Ghicitara.

~e~ Traimu n~

Unulu d'in ghicitori va fi premiatu cu o cartè romana. Postimã bateti-vi cãpulu decumvã n'aveti ce lucrã!

Red.

TAND'A SI MAND'A,

T. Scii tu cine se bucura adi de perderile betiloru serbi si slavi dela sudu?

M. Turculu! cine altulu?!

T. Da a-fore de turcu?

M. Nu sciu, tu esci celu procopsitu, spune-mi-o!

T. D'a-poi Moisi, Iachobi, Israel, Nathan, Iaithelesz, Schmülesz, impreuna cu Pist'a celu cu mustetiele sucite si resucite.

M. Fí o, fi.

T. Fí da; cã-ci dóra, de candu ai fostu preparandu de sub sistem'a lui mosiu Gavr'a, n'ai uitatu ce va sã dica in latinesce: „*Similis simili gaudet.*“

M. Mi pare a insemná, cã „corbu la corbu nu scóte ochii.“

T. Asiè ce-va.

T. Auleo mam'a mea, da ce vrei tu cu cãrdulu acest'a de tígani si robi si cu caramidele, petrile si nasipulu celu multu ce l'ai adunatu in mediuloculu ulitiei?

M. Ferecatu mai esci la capu, da nu vedi, cã vreu sã fiu si eu presiedinte la scaunulu orfanalu d'in D.

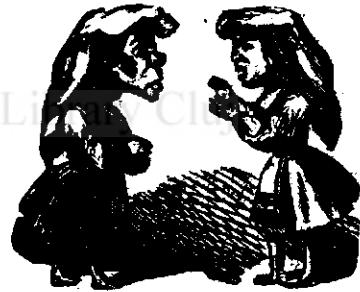
T. Ei acum'a su luminatu. Asiè déra ca sã mérga bine trebile prunciloru seraci, ca si in D. presiedintele scaunulu orfanalu trebue sã fia nu numai „Baumaister“ da inca si „Flasterariu.“

T. Nu mai e omulu siguru de viét'i'a sa neci pe unu momentu.

M. Cum asiè?

T. Audi minune! Dlu X. sér'a s'a culcatu sanetosu, si demanét'i'a s'a scolatu mortu.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

T. Scii, soro draga, cã numai unu picu de n'am fostu la balu?

Fl. Unde 'n brusì?

T. La *Dev'a* ce-a vestita.

Fl. Dóra la balulu casinei romane?

T. Na cã ti-ai gastu-o. Da n'ai auditu, cã acea casina éra pune pomana?

Fl. La ce balu déra?

T. La balulu „*Meltósãgos*“-floru.

Fl. Ei bine d'a-poi cum de totusi nu te-ai dusu a-ieve?

T. Asiè, cã am vediutu de pe tiedulele lipite de cornulu ulitieloru, cã la acelu balu nu va fi — precum neci cã-a fostu — vr'unu sufletu de romanu.

Fl. Cum se póte, cã-ci pone a-cuma totu ne mai mestecamu?

T. D'a-poi bagu-séma asiè, cã „*fórendezó*“-ulu acum'a a fostu jupanulu *Cislicu*.

Fl. A-poi nu-ti para reu, cã n'ai fostu. . . .

Cãrtiariulu satului.

Dlul B. in *Resit'a*: Ertatiune, cã-ci multe-su neajunsurile nóstre. Dóra, dóra. A-poi déca ne-amu pune sã aprehendãmu, crede-ne, cã si noi amu fi la rondulu nostru, a aprehendã multe, da fórtè multe. Tacemu iuse si innecãmu, si facemu cum potemu, tienendu la speranti'a, cã ne vomu intãri in viitoriu!

Dlul A. P. in *Ger.* . . . Ba da, pucinu te cunoșcemu d'in colónele „Familiei“. Ei bine, esercita-ti puterile si la noi. In versulu „*Muierea*“ amu aflatu o ideia fundamentale, de si imitata numai; déra limb'a si tecnic'a lui sunt grele. O sã se mai netediésca ce-va si a-poi vomu poté-o dá. La piesele traduse ori imitate, binevoiesca a reflectã la isvoru.